

Foto www.photos.com

FT

DELNIČAR

Stroški odobritve lizinga so odvisni od vrednosti financiranega predmeta • Kako manj tvegano kupiti surovine in indekse • Vzajemni skladi: industrija zlata in rastoči trgi • Študenti: v svet s štipendijo v malhi

Zlato – kovina, ki že tisočletja buri duhove

IGOR DRAKULIČ

Zlato je najbolj znana in cenjena kovina med ljudmi. V naravi je v obliki kristalov ali žil v kamninah, ali pa v obliki zrn v rečnem pesku, kamor zaide zaradi erozije. Odkrili so ga že pred tisočletji, vendar prvotnega odkritelja ne poznamo.

Zlato je leta 77 našega štetja v svoji zbirki Naturalis Historia prvi poimenoval Gaj Cecilij Sekund Plinij starejši, rimski pisec, učenjak in častnik. Plinij je pisal tudi o zlatu na slovenskih tleh. Rimljani so v provinci Norik namreč pridobivali okrog dva kilograma zlata na dan. V zadnjih letih je letna svetovna proizvodnja zlata približno 2600 ton, letna poraba je približno 4000 ton, do danes pa je bilo po vsem svetu izkopanih od 140 do 150.000 ton zlata. Evropske države imajo v lasti polovico uradnih zalog z vsega sveta, kar je

Slovenske zlate rezerve so do konca tretjega četrtletja 2005 znašale 7,6 tone. Do konca leta 2006 je država prodala tona in pol zlata, januarja letos pa še 1,9 tone. Slovenske zlate rezerve so 3,2 tone.

približno 14.000 ton, vendar ga v zadnjih letih predvsem prodajajo. Kupci so centralne banke Rusije, Kitajske in Indije. V zalogah bank je okrog 60.000 ton zlata.

Eden največjih trgov zlata je v Londonu. Trg predstavlja pet družb, ki skupaj tvorijo brokersko hišo London Bullion Brokers. »Oblikovanje tako imenovane fiksne cene zlata poteka zjutraj in popoldne v prostorih družbe Rothschild & Sons, kjer so vsak dan zbrani predstavniki vseh petih družb. Londonska fiksna cena vpliva na druge borze z zlatom po vsem svetu. Svetovno pomembni trgi zlata so še v New Yorku, Tokiu, Hongkongu in Zürichu,« razlaga Irena Moro iz podjetja Moro & Kunst.

Obstaja kar nekaj možnosti naložb v zlato – skladi ETF, elektronska oblika trgovanja z zlatom, trgovanje z opcijami in terminskimi pogodbami, zlati računi in podobno. »Naše podjetje trguje izključno s fizičnim zlatom, saj kupcem priporočamo, da del svojih prihrankov naložijo za varnejšo prihodnost, to pa jim omogoča nakup likvidnega naložbenega zlata. Z nakupom delnice zlatega rudnika kupite le obljubo na zlato. Cilj naložbe v zlato je

ohranjanje vrednosti naložbe. Po njem ljudje povprašujejo zlasti takrat, ko je na obzorju visoka inflacija, ali v času svetovnih političnih napetosti,« razlaga Morojeva.

Kovnica zaradi prepira

Naložbeno zlato prihaja iz kovnic. V svetu so najbolj znane avstrijska Münze Österreich, švicarska Argor Heraeus, kanadska Royal Canadian Mint, avstralska Perth Mint, ameriška United States Mint, britanska British Royal Mint, kitajska China Gold Coin in južnoafriška South African Mint.

Nam najbližja je dunajska kovnica Münze Österreich, ki kuje zlato, zlate evrske kovance in druge plemenite kovine. Ustanovljena je bila okrog leta 1194: pred koncem 11. stoletja sta se angleški kralj Richard I. (znan kot Rihard Levjesrčni) in habsburški vojvoda Leopold V. skupaj udeležila križarskih pohodov. Na enem od njih sta se sporekla in ko se je Richard vračal iz Svete dežele, so ga Habsburžani zajeli in zaprli. Richard je bil zaprt do leta 1193, ko so ga predali takratnemu angleškemu vladarju Henryju VI. Seveda pa ga

Habsburžani niso spustili iz rok kar zastonj. Angleško kraljestvo je moralo za odkupnino plačati kar 100.000 srebrnikov, ki bi imeli danes vrednost okrog dveh milijard evrov. Avstrijci so del tega denarja namenili za gradnjo kovnice, ki je postala leta 1919 državna kovnica nove Republike Avstrije.

»Leta 1988 se je avstrijski minister za finance odločil kovnico prodati Avstrijski državnim banki. Pod novimi lastniki smo se morali v kovnici začeti vesti precej bolj komercialno, čeprav smo zadržali kovanje denarja za potrebe Avstrije. Tako je kovnica že oktobra 1989 predstavila nov naložbeni zlati kovanec, ki smo ga poimenovali po svetovno znanih dunajskih filharmonikih,« razlaga Dietmar F. Spranz, generalni direktor kovnice Münze Österreich. Dunajskih filharmonikov so že v dveh mesecih prodali 623.000 v skupni velikosti 419.000 unč (kovanec dunajski filharmonik z eno unčo stane okrog 540 evrov). Filharmoniki so kmalu prodrli tudi na Japonsko, v Nemčijo, Luksemburg in ZDA, v letih 1992, 1995, 1996 in 2000 pa so bili najbolj prodajani naložbeni zlati

kovanci na svetu. V letu 2006 so prodali okrog 250.000 kovancev z motivom dunajskih filharmonikov, ki so na voljo v velikostih ene, pol, četrt in ene desetine unče.

Za zlate kovance ni dajatev

Zlati naložbeni kovanci se kujejo na podlagi ponudbe in povpraševanja in nimajo numizmatične vrednosti. Prodati jih je mogoče kjerkoli, v katerikoli banki po svetu in pri uradnih prodajalcih. Za slovenske naložbenike je pomembno tudi to, da so zlati naložbeni kovanci (ki so na listi EU) tudi oproščeni vseh dajatev. »Na slovenskem trgu je mogoče izbirati med vsemi svetovnimi zlatimi kovanci »bullion« – njihova vrednost se določa na podlagi dnevne borzne cene zlata. Njihova čistina (vsebnost čistega zlata) zlata je po določbah evropske komisije nad 900 tisočink. Najbolj znani so dunajski filharmoniki, kanadski javorjev list, kitajski zlati panda, avstralski kenguru, enkratni in štirikratni dukati, ameriški orel in ameriški bizon, južnoafriški krugerand in Britanija Velike Britanije,« razlaga Morojeva.